

דבר תורה לשבת

מאת הרב גור גלון

פרשת קדושים

קדושת מדינת ישראל

אכתוב היום דברים ששמעתי מפי מו"ר הרב חיים דרוקמן שליט"א, ויהיו הדברים לרפואתו.

פרשת קדושים, פרשת קטנה, שמכילה מגוון של מצוות, ספר החינוך מונה בה חמישים ואחת מצוות, בין אדם למקום ובין אדם לחבירו, בשדה ובבית המקדש, ועוד ועוד, מצוות שמתייחסות ומקיפות את כל מרחבי החיים.

והפרשה המופלאה הזאת נפתחת בקריאה מיוחדת למשה:

"דבר אל כל עדת בני ישראל, ואמרת אליהם קדושים תהיו, כי קדוש אני ה' אלוהיכם"

בדרך כלל הקריאה למשה היא בנוסח: "דבר אל בני ישראל", אך כאן יש מצווה לומר את הדברים לכל עדת בני ישראל ביחד, כפי שאמרו חז"ל: "מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל".

מדוע דווקא פרשה זו נאמרה בהקהל? – עונה על שאלה זו רש"י בכותבו:

"נאמרה פרשה זו בהקהל – שרוב גופי תורה תלויים בה"

אך לכאורה יש לשאול, דווקא בשל העובדה שזו פרשיה כל כך חשובה ראוי היה ללומדה בסדר הלימוד המתוקן ביותר, במשה מוסר תחילה לאהרן ואחר כך, לאלעזר ואיתמר ואז לזקנים ואז לעם ככל הסדר המופלא לש נתינת התורה.

מסביר האלשיך הקדוש:

"והוא כי להיותו יתברך בא להזהיר את האדם על חסידות וקדושה לקנות רוח ונשמה להדמות לבוראו יתברך, ראה והנה יש בני אדם גם בני איש תועים מדרך השכל, באומרים כי לא כל אדם ראוי לכך וזוכה לזה כי אם חד בדרא ותרי בדרא, ויתרשלו על ידי כן מלעלות בסולם השלמות בתורה ומצות והתנהג בחסידות."

אך לא כן הוא, כי אם שאין איש בישראל שלא ישיג אם ירצה לעלות בתורה וכשרון המעשה והתבודד בחסידות עד קדוש יאמר לו. על כן להורות זה צווה יתברך ואמר דבר אל כל עדת בני ישראל וכו' קדושים תהיו. כי הקהיל את כלם להורותם כי כל העדה מוכנים לכך."

פרשה זו נאמרה בהקהל, לומר לך כולם שייכים למדריגה זו של הקדושה, אין מי שלא יכול להגיע לכך אם ירצה, כל יהודי שייך למדריגת 'קדושים תהיו'.

דבר תורה לשבת

מאת הרב גור גלון

הרב דרוקמן מוסיף עוד רובד בהבנה מדוע פרשה זו נאמרה בהקהל, ישנה תפיסה שאומרת שכדי להתקדש צריך לפרוש מן הציבור, תפיסה זו אומרת שמי שמחובר עם הציבור, ששותף בחיי הציבור לא יכול להגיע לקדושה, כדי להתקדש צריך להתבודד בהרים, במדבר או ביערות ורק כך ניתן להגיע לקדושה.

באה התורה ואומרת שהדברים אינם נכונים, להיפך, קדושה יכולה להופיע רק בהקהל, רק בציבור.

כפי שאמרו חז"ל:

"מניין שאין היחיד אומר קדושה, שנאמר: 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' – כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה"

קדושה יכולה להופיע רק בציבור, לכן שהרמב"ם פותח את הלכות קידוש ה', הוא כותב:

"כל בית ישראל מצווים על קידוש ה' הגדול הזה, שנאמר: 'ונקדשתי בתוך בני ישראל'"

לכן גם הפרשה עוסקת במגוון אדיר של מצוות, שמופיעות בכל תחומי החיים, מכיוון שזו האמירה היסודית של הפרשה שהקדושה נוגעת ושייכת לכל הציבור, לכל תחומי החיים ולכל הצדדים.

מתוך כך מובן שמדינת ישראל היא הופעת הקדושה העליונה ביותר, כי בכדי שתופיע הקדושה צריך חיבור לכל הכלל וכל צדדי החיים, ורק כך מתגלה הקדושה באופן מלא.

רק מציאות של מדינה פותחת אותנו לעסוק בכל תחומי החיים – בביטחון, בחקלאות, בחברה, ברווחה, בכלכלה, ביחסי החוץ ועוד, רק דרך מדינת ישראל מתגלה הקדושה הכללית.

אין עיוות גדול יותר, מהמחשבה שקדושה יכולה להתגלות, רק דרך יחידים או קבוצות מתבדלות, פרשת קדושים נאמרה בהקהל, כי הקב"ה בהקדמה שלו למתן תורה מציב את היעד שלנו:

"ומשה עלה אל האלוקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, אתם ראיתם אשר עשיתי

למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אליי, ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה

מכל העמים כי לי כל הארץ, ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל"

האמירה האלוקית היא לעם ישראל, והמטרה שיהיו ממלכת כוהנים וגוי קדוש, כלומר, הציווי הוא לא ליחיד או לקבוצה מסוימת אלא לאומה.

לכן כותב הרב קוק את דבריו הידועים והחשובים:

"מדינה זו היא מדינתנו, מדינת ישראל, יסוד כסא ד' בעולם"

אסיים בכך שאני כותב את הדברים ביום השואה, אין הסבר לשואה אין ביאור לזוועה הנוראה, אבל כפי שכותב המהר"ל:

דבר תורה לשבת

מאת הרב גור גלון

"כל הוויה חדשה הוא הפסד הוויה הראשונה, ולפיכך הוא הגורם שיהיה העדר הוויה בעולם קודם שיתגלה המשיח, עד שיהיה כאן הפסד הוויה הראשונה, ואז יתחיל ההוויה מחדש. ולכך אמרו בפרק חלק: "אמר ליה רב נחמן לרב יצחק, מי שמיע לך אימת אתי בר נפלי? אמר ליה, מאן בר נפלי? אמר ליה משיח. משיח 'בר נפלי' קרית ליה!? אמר ליה: אין, דכתיב: 'ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת'. אמר ליה, הכי אמר רבי יוחנן, דור שבן דוד בא, תלמידי חכמים מתמעטין, והשאר עיניהם כלות ביגון ואנחה, וצרות רבות וגזירות קשות מתחדשות, עד שהראשונה פקודה ושניה ממהרת לבוא"

וכותב הרב בלייכר:

ע"פ דרכו של המהר"ל מתברר, שלפני הגאולה השלישית צריך להיות חורבן גדול לעם ישראל, כאילו אין לו הוויה כלל. הגלות צריכה להיות מוחלטת, כזו המדכאת עד עפר, כמו שאומר הגר"א, שאנחנו בקבר והם כתולעים אוכלים את עצמותינו, דהיינו דיכוי מוחלט של עם ישראל. הולכת ונבנית כאן יצירה חדשה, ובניין חדש הנבנה מהיסוד. אומנם יצירה זו מתבססת על האומה של כל הדורות, אבל מבחינה ערכית הולכת ונוצרת פה הוויה מחודשת, עם ישראל חדש, יצירה אלוקית מחודשת. הנשמה של עם ישראל יורדת משמי שמי קדם, בגודל ובטוהר שמעולם לא נתגלה כמוהו, נזרקת שוב אל תוך הגוף של האומה הישראלית, אחרי שאלפיים שנה לא הייתה בגוף שלנו מאחר שנסתלקה לגבהי מרומים, ומעוררת את עם ישראל לחיים.

כמו שמבאר הרב אלישע וישלצקי זצ"ל את המדרש שאומר:

"יענך ה' ביום צרה" - משל למה הדבר דומה? לאב ובן שהיו מהלכין בדרך נתייגע הבן אמר לאביו: אבא, היכן היא המדינה? אמר לו: בני, סימן זה יהא בידך, אם ראית בית הקברות לפניך הרי המדינה קרובה לך. כך הנביא אומר לישראל: אם ראית הצרות שיכסו אתכם - מיד אתם נגאלים, שנאמר: "יענך ה' ביום צרה"

אומר הרב וישלצקי:

אם ראית בית קברות, אבל בקנה מידה לאומי שלא היה כדוגמתו, אז תתחיל לעכל שיש שלב חדש במגמת הופעת השכינה, יש הרבה בתי קברות לאורך ההיסטוריה היהודית, אבל אף לא אחד מהם עומד בהשוואה לבית הקברות האחרון

שאנו רואים את גודל החורבן והזוועה, זה מלמד אותנו על גודל הבניין והחשיבות העליונה של מדינת ישראל, ואת האחריות האדירה שלנו לקידוש ה' האדיר והגדול הזה.

יהי רצון שנזכה לעמוד בגודל האתגר, לגלות את קדושת הכלל.